

OTSUS

25.06.2025 nr 7-26/2025-001

Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjate metoodika, vastavalt Komisjoni määruse (EL) 2016/1719, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise forvardturu eeskiri, artikli 10 lõikele 1, kooskõlastamise kohta

1. Haldusmenetluse alustamine

Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2016/1719 kehtestati võimsuse jaotamise forvardturu eeskiri (edaspidi ka FCA või FCA määrus)¹.

FCA artikli 4 lõike 1 alusel töötavad põhivõrguettevõtjad välja FCA määrusega nõutud tingimused ja meetodid ning esitavad need heakskiitmiseks koostööametile² või pädevatele reguleerivatele asutustele vastavalt FCA määrmuses sätestatud tähtaegadele. Erandlikel asjaoludel, eelkõige juhul, kui tähtajast ei ole võimalik kinni pidada põhivõrguettevõtjatest sõltumatute asjaolude tõttu, võib lõike 6 kohaste menetluste puhul tingimuste või meetodite tähtaegu pikenda koostööamet ning lõike 7 kohaste menetluste puhul võivad seda teha kõik pädevad reguleerivad asutused ühiselt. Kui käesoleva määrmuse kohase tingimuste või meetodite kehtestamise ettepaneku väljatöötamises ja kokkuleppimises peab osalema rohkem kui üks põhivõrguettevõtja, peavad osalevad põhivõrguettevõtjad tegema tihedat koostööd. Põhivõrguettevõtjad peavad koostöös Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga korrapäraselt teavitama pädevaid reguleerivaid asutusi ja koostööametit nimetatud tingimuste või meetodite väljatöötamise edenemisest.

FCA artikli 4 lõike 5 järgi vastutab iga reguleeriv asutus või vajaduse korral koostööamet artikli 4 lõigetes 6 ja 7 osutatud tingimuste või meetodite heakskiitmise eest. Enne tingimuste ja meetodite heakskiitmist vaatavad koostööamet või pädevad reguleerivad asutused pärast asjaomaste põhivõrguettevõtjatega konsulteerimist vajaduse korral ettepanekud läbi, et tagada nende kooskõla käesoleva määrmuse eesmärgiga ning aidata kaasa turgude lõimimisele, mittediskrimineerimisele, tõhusale konkurentsile ja turu nõuetekohasele toimimisele.

FCA artikli 4 lõike 7 punkti a alusel peab võimsuse arvutamise metoodika kooskõlas FCA artikliga 10 saama kõigi asjaomase piirkonna reguleerivate asutuste heakskiidu.

FCA artikli 4 lõike 9 järgi, kui tingimuste või meetodite heakskiitmiseks vastavalt lõikele 7 või nende muutmiseks vastavalt lõikele 11 on vaja rohkem kui ühe reguleeriva asutuse otsust, peavad pädevad reguleerivad asutused kokkuleppele jõudmiseks omavahel konsulteerima, tegema tihedat koostööd ja kooskõlastama oma tegevuse. Vajaduse korral võtavad pädevad reguleerivad asutused arvesse koostööameti arvamust. Reguleerivad asutused või vajaduse

¹ Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02016R1719-20210315>

² Energeetikasektori Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ingl *Agency for the Cooperation of Energy Regulators* ehk ACER)

korral koostööamet teevad lõigete 6 ja 7 kohaselt esitatud tingimuste ja meetodite kohta otsuse kuue kuu jooksul alates sellest, kui koostööamet või asjakohasel juhul viimane asjaomane reguleeriv asutus on tingimused või meetodid kätte saanud. Ajavahemik algab järgmisel päeval pärast seda, kui ettepanek esitati koostööametile vastavalt lõikele 6 või viimasele asjaomasele reguleerivale asutusele vastavalt lõikele 7.

FCA artikli 4 lõike 11 alusel, kui koostööamet või kõik pädevad reguleerivad asutused ühiselt nõuavad lõigete 6 ja 7 kohaselt esitatud tingimuste või meetodite muutmist enne nende heakskiitmist, peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad esitama muudetud tingimuste või meetodite ettepaneku heakskiitmiseks kahe kuu jooksul alates koostööameti või reguleerivate asutuste sellekohase taotluse esitamisest. Koostööamet või pädevad reguleerivad asutused teevad muudetud tingimuste või meetodite kohta otsuse kahe kuu jooksul pärast nende esitamist. Kui pädevad reguleerivad asutused ei ole jõudnud kokkuleppele lõikes 7 osutatud tingimuste või meetodite osas kahe kuu pikkuse tähtaja jooksul või nende ühise taotluse korral või koostööameti taotlusel vastavalt määruse (EL) 2019/942 artikli 5 lõike 3 kolmandale lõigule, võtab koostööamet kuue kuu jooksul vastavalt määruse (EL) 2019/942 artikli 5 lõikele 3 ja artikli 6 lõike 10 teisele lõigule vastu otsuse muudetud tingimuste või meetodite kohta. Kui asjaomased põhivõrguettevõtjad ei esita tingimuste või meetodite muutmise ettepanekut, kohaldatakse lõikes 4 kirjeldatud menetlust.

FCA artikli 4 lõike 13 alusel FCA määruse kohaste tingimuste ja meetodite väljatöötamise eest vastutavad põhivõrguettevõtjad avaldavad need tingimused ja meetodid internetis pärast nende heakskiitmist ameti või pädevate reguleerivate asutuste poolt, või kui heakskiitu ei ole vaja, siis pärast nende tingimuste ja meetodite väljatöötamist, välja arvatud juhul, kui selline teave on artikli 7 kohaselt konfidentsiaalne.

FCA artikli 10 lõike 1 järgi peavad hiljemalt kuus kuud pärast ühise kooskõlastatud võimsuse arvutamise meetoodika heakskiitmist, määruse (EL) 2015/1222 (edaspidi ka CACM või CACM määrus)³ artikli 9 lõike 7 kohaselt, iga võimsusarvutuse ala kõik põhivõrguettevõtjad esitama ühise võimsuse arvutamise meetoodika ettepaneku pikkade ajavahemike jaoks asjaomases alas. Ettepaneku üle tuleb pidada konsultatsioone kooskõlas artikliga 6.

FCA artikli 10 lõike 2 järgi tuleb võimsuse ühise arvutamise meetodina kasutada kas koordineeritud netoülekandevõimsusel põhinevat meetodit või voopõhist meetodit.

FCA artikli 10 lõike 3 järgi peab võimsuse arvutamise meetod olema kooskõlas võimsuse arvutamise meetodiga, mis on kehtestatud järgmise päeva turu ja päevasisese turu ajavahemike jaoks CACM artikli 21 lõike 1 kohaselt.

FCA artikli 10 lõike 4 alusel tuleb võimsuse arvutamisel pikkade ajavahemike jaoks arvestada määramatust järgmiselt:

- a) seoses mitme stsenaariumi põhjal tehtava talitluskindluse analüüsiga, milles kasutatakse võimsusarvutuse sisendandmeid, võimsusarvutusmeetodit, millele on osutatud artikli 21 lõike 1 punktis b ning piirkonnaülese võimsuse valideerimismeetodit, millele on osutatud CACM artikli 21 lõike 1 punktis c; või
- b) seoses statistilise käsitlemisega, mis põhineb varasemal piirkonnaülesel võimsusel järgmise päeva turu või päevasisese turu ajavahemikes, kui on võimalik tõendada, et selle käsitlemisega võib:
 - i) tõhustada võimsuse arvutamise meetoodikat;

³ Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02015R1222-20210315>

ii) paremini arvesse võtta määramatust piirkonnaülese võimsuse arvutamisel pikkade ajavahemike jaoks kui talitluskindluse analüüsiga vastavalt lõike 4 punktile a;

iii) suurendada majanduslikku tasuvust, säilitades sama talitluskindluse.

FCA artikli 10 lõike 7 järgi tuleb võimsuse arvutamise metoodika väljatöötamisel võtta arvesse varumeetmete nõudeid ja CACM artikli 21 lõikes 3 sätestatud nõuet.

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 14 lõike 1 järgi esitatakse haldusmenetluse algatamiseks haldusorganile vabas vormis avaldus (taotlus).

2. Menetlusosaline

Elering AS, äriregistri kood 11022625, asukoht Kadaka tee 42, Tallinn, 12915, e-post: info@elering.ee.

3. Asjaolud ja menetluse käik

16.05.2024 esitas Elering AS (edaspidi Elering) Konkurentsiametile kooskõlastamiseks Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala⁴ põhivõrguettevõtjate (edaspidi ka põhivõrguettevõtjad) ühise võimsuse arvutamise metoodika ettepaneku pikkade ajavahemike jaoks Balti koordineeritud võimsusarvutuse alas, kooskõlas FCA artikli 10 lõikega 1 (metoodika). Viimane asjaomane riiklik reguleeriv asutus sai metoodika ettepaneku kätte 21.05.2024.

Põhivõrguettevõtjad on kooskõlas FCA artikliga 6 metoodika ettepanekut koos selgitava dokumendiga avalikult konsulteerinud Euroopa põhivõrguettevõtjate koostööorganisatsiooni (ENTSO-E) konsultatsioonikeskkonnas perioodil 05.03.2024 kuni 05.04.2024.⁵

20.11.2024 jõudsid kõik asjaomased riiklikud reguleerivad asutused kokkuleppele taotleda metoodika ettepaneku muutmist FCA artikli 4 lõike 11 alusel. Kooskõlas FCA artikli 4 lõikega 9 konsulteerisid asjaomased riiklikud reguleerivad asutused omavahel, tegid tihedat koostööd ja kooskõlastasid oma tegevust, et jõuda Metoodika kooskõlastamise asjus kokkuleppele. 20.11.2024 edastas Konkurentsiamet Eleringile kirja muudatusnõuete kohta.

17.01.2025 esitasid põhivõrguettevõtjad ühiselt asjaomastele riiklikele reguleerivatele asutustele muudetud metoodika ettepaneku, mis oli ühiselt heakskiidetud kõikide Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjate poolt.

22.01.2025 esitas Elering Konkurentsiametile ka eraldi taotluse eelnimetatud muudetud metoodika ettepaneku kooskõlastamiseks. Viimane asjaomane riiklik reguleeriv asutus sai metoodika ettepaneku kätte 22.01.2025.

Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala riiklikud reguleerivad asutused jõudsid ühisele seisukohale, et muudetud metoodikas esineb endiselt lahendamata küsimusi ning otsustati ühiselt taotleda ACERilt 3-kuulist pikendust metoodika kooskõlastamistähtajale Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/942 (ACERi määrus) artikli 6 lõike 10 alusel.

⁴ Balti koordineeritud võimsusarvutuse alasse kuuluvad Eesti, Läti, Leedu, Poola, Soome ja Rootsi.

⁵ Kättesaadav: <https://consultations.entsoe.eu/markets/baltic-ltcc-methodology/>

ACERi 23.06.2025 otsusega nr 04/2025⁶, pikendati kooskõlastamisperioodi 3 kuu võrra, mille järgi peavad asjaomased riiklikud reguleerivad asutused jõudma kokkuleppele metoodika kooskõlastamise asjus hiljemalt 24.06.2025.

12.06.2025 toimus kohtumine Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala riiklike reguleerivate asutuste ja põhivõrguettevõtjate vahel, et konsulteerida asjaomaste põhivõrguettevõtjatega Balti riiklike reguleerivate asutuste poolt tehtavaid muudatusi metoodika ettepanekus. Eelnimetatud muudatused käsitlevad mh tugimeetmetega seonduva täpsustamist, jaotamispiirangute tingimusi, Balti piirkondliku koordineerimiskeskuse ülesannetega seonduvat ning läbipaistvuse parandamist turuosalistele avaldatava teabe osas. Detailsem muudatuste sisu on välja toodud Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala riiklike reguleerivate asutuste ühise seisukoha punktis 3 (Lisa 2).

17.06.2025 konsulteerisid Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala riiklikud reguleerivad asutused asjaomaste põhivõrguettevõtjatega e-kirja vahendusel muudetud kujul metoodika ettepanekut.

23.06.2025 kiitsid asjaomased riiklikud reguleerivad asutused ühiselt Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjate metoodika ettepaneku muudetud kujul heaks (Lisa 2).

4. Asjaomaste reguleerivate asutuste ühine seisukoht

Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala riiklikud reguleerivad asutused on hinnanud põhivõrguettevõtjate esitatud metoodika ettepanekut ning otsustasid enne metoodika ettepaneku kooskõlastamist muuta metoodikat, FCA artikli 4 lõike 5 ja ACERi määruse artikli 5 lõike 6 alusel, et tagada metoodika ettepaneku kooskõla FCA ning CACM määrustega. Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala riiklike reguleerivate asutuste tehtud muudatused metoodika ettepanekus puudutavad mh tugimeetmetega seonduva täpsustamist, jaotamispiirangute tingimusi, Balti piirkondliku koordineerimiskeskuse ülesannetega seonduvat ning läbipaistvuse parandamist turuosalistele avaldatava teabe osas. Detailsemalt on muudatuste sisu välja toodud Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala riiklike reguleerivate asutuste ühise seisukoha punktis 3 (Lisa 2).

Kokkuvõte

Konkurentsiamet töötas läbi 22.01.2025 Eleringi poolt ametile kooskõlastamiseks esitatud Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjate ühise võimsuse arvutamise metoodika ettepaneku pikkade ajavahemike jaoks Balti koordineeritud võimsusarvutuse alas, kooskõlas FCA artikli 10 lõikega 1, ning asub seisukohale, et pärast Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala riiklike reguleerivate asutuste ühiselt sisse viidud muudatusi, arvestab nimetatud dokument kehtivast seadusandlusest tulenevate alusetega ning ei ole vastuolus FCAst tuleneva regulatsiooniga.

FCA artikli 4 lõike 13 alusel FCA määruse kohaste tingimuste ja meetodite väljatöötamise eest vastutavad põhivõrguettevõtjad avaldavad need tingimused ja meetodid internetis pärast nende heakskiitmist ameti või pädevate reguleerivate asutuste poolt, või kui heakskiitu ei ole vaja, siis

⁶ Kättesaadav: <https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Individual%20Decisions/ACER-Decision-04-2025-Baltic-NRAs-extension-request.pdf>

pärast nende tingimuste ja meetodite väljatöötamist, välja arvatud juhul, kui selline teave on artikli 7 kohaselt konfidentsiaalne.

Arvestades eeltoodut ja tuginedes FCA artikli 4 lõikele 7 punktile a)

otsustan:

kooskõlastada Balti koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjate ühine võimsuse arvutamise metoodika ettepanek pikkade ajavahemike jaoks Balti koordineeritud võimsusarvutuse alas, kooskõlas Komisjoni määruse (EL) 2016/1719, 26. september 2016, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise forvardturu eeskiri, artikli 10 lõikega 1.

Käesoleva otsusega mittenõustumise korral on õigus esitada kaebus otsuse tühistamiseks Tallinna Halduskohtule. Kaebuse halduskohtule võib esitada 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor

Lisad:

1. All Baltic CCR TSOs' Common Capacity Calculation Methodology for Long-term Time Frames in Accordance with Article 10(1) of the Commission Regulation (EU) 2016/1719 of 26 September 2016 Establishing a Guideline on Forward Capacity Allocation
2. POSITION PAPER BY ALL BALTIC CAPACITY CALCULATION REGION NATIONAL REGULATORY AUTHORITIES on All Baltic CCR TSOs' Common Capacity Calculation Methodology for Long-term Time Frames in Accordance with Article 10(1) of the Commission Regulation (EU) 2016/1719 of 26 September 2016 Establishing a Guideline on Forward Capacity Allocation

Armin Ilisson
Armin.Ilisson@konkurentsiamet.ee